

سازمان انتخابات کشور

مجموعه

قوانین و مقررات انتخابات

مجلس خبرگان رهبری

آذرماه

۱۳۹۰

بسمه تعالی

صفحه	فهرست مندرجات
۱	۱- قانون انتخابات مجلس خبرگان رهبری و آیین نامه داخلی آن
۶	۲- آئین نامه اجرایی قانون انتخابات مجلس خبرگان رهبری
۲۹	۳- ماده واحده موضوع تبصره ۱ ماده ۹ قانون انتخابات مجلس خبرگان رهبری
۳۰	۴- جدول حوزه های انتخابیه مجلس خبرگان رهبری و تعداد نمایندگان هر یک از آنها
۳۱	۵- قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۵۹
۳۶	۶- آئین نامه نظارت بر انتخابات مجلس خبرگان
۴۲	۷- دستورالعمل و فرمهای مربوط به آئین نامه اجرایی انتخابات مجلس خبرگان رهبری

بسمه تعالی

قانون انتخابات و آیین نامه داخلی مجلس خبرگان رهبری

مربوط به اصول پنجم و یکصد و هفتم و یکصد و هشتم

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

با الهام از روایت یعقوب بن شعیب از امام صادق (ع) در زمینه شناسایی و تعیین جانشین مقام رهبری و ولایت امر مسلمین در هر زمان برای پیشگیری از بروز فترت در نظام جمهوری اسلامی و ضمانت تداوم حکومت شرعیه براساس ولایت فقیه ، در اجرای اصل ۱۰۷ و ۱۰۸ قانون اساسی ، قانون انتخابات ، تعداد ، شرایط و آیین نامه داخلی مجلس خبرگان رهبری به شرح ذیل تنظیم گردید :

فصل اول - تعداد خبرگان

ماده ۱ - عده نمایندگان مجلس خبرگان در هر استان ، همان عدد دوره اول خواهد بود .

ماده ۲ - استانهایی که جدیداً تشکیل شده یا می شود با رعایت ماده اول ، تعداد خبرگان به نسبت جمعیت هر استان بین استانهای جدید تقسیم می شود و از تاریخ آمارگیری سال ۱۳۶۵ به ازای هر یک میلیون نفری که به جمعیت هر استان اضافه شود یک نماینده دیگر به نمایندگان آن استان افزوده خواهد شد .

فصل دوم - شرایط انتخاب شوندگان

ماده ۳ - خبرگان منتخب مردم باید دارای شرایط زیر باشند :

الف - اشتهار به دیانت و وثوق و شایستگی اخلاقی

ب - اجتهاد در حدی که قدرت استنباط بعض مسائل فقهی را داشته باشد و بتواند ولیّ فقیه واجد

شرایط رهبری ، را تشخیص دهد .

ج - بینش سیاسی و اجتماعی و آشنایی با مسائل روز .

د - معتقد بودن به نظام جمهوری اسلامی ایران .

ه - نداشتن سوابق سوء سیاسی و اجتماعی

تبصره ۱ - مرجع تشخیص دارا بودن شرایط فوق ، فقهای شورای نگهبان قانون اساسی می باشند .

تبصره ۲ - کسانی که رهبر معظم انقلاب - صریحاً و یا ضمناً - اجتهاد آنان را تأیید کرده باشد ، از

نظر علمی نیاز به تشخیص فقهای شورای نگهبان نخواهند داشت .

تبصره ۳ - ضرورت ندارد که نمایندگان ، ساکن و یا متولد حوزه انتخابیه خود باشند .

فصل سوم - شرایط انتخاب کنندگان

ماده ۴ - انتخاب کنندگان باید دارای شرایط ذیل باشند :

الف - تابعیت جمهوری اسلامی ایران

ب - داشتن هیجده سال تمام

فصل چهارم - مدت

ماده ۵- خبرگان ، برای مدت هشت سال ، انتخاب می شوند و شش ماه به پایان هر دوره ، باید انتخابات دوره بعد آغاز گردد ، به طوری که سه ماه به پایان هر دوره ، انتخابات دوره بعد خاتمه یافته باشد .

تبصره ۵ - به منظور برگزاری همزمان انتخابات مجلس خبرگان رهبری و انتخابات مجلس شورای اسلامی مدت دوره چهارم مجلس خبرگان رهبری تا سه ماه پس از انتخابات همزمان دوره پنجم مجلس خبرگان رهبری و دوره دهم مجلس شورای اسلامی امتداد می یابد.(متن این تبصره در اجلاسیه تاریخ ۸/۶/۸۵ به تصویب مجلس خبرگان رسید)

فصل پنجم - کیفیت انتخابات

ماده ۶- رأی گیری به صورت مخفی و به طور مستقیم انجام می گیرد .

ماده ۷- اخذ آراء در سراسر کشور ، در یک روز صورت می گیرد و در صورت احتیاج ، تمدید می گردد .

تبصره ۱ - چنانچه در مواردی ، انتخابات ، به سبب وجود مانع صورت نگیرد ، پس از رفع مانع بلافاصله باید برگزار شود .

تبصره ۲ - چنانچه در استانی ، امکان شرکت دو سوم مردم در انتخابات وجود داشت ، باید برگزار شود .

ماده ۸- خبرگان با اکثریت نسبی آرای شرکت کنندگان انتخاب می شوند .

تبصره ۳ - در صورتی که تعداد آرای دو یا چند نفر ، مساوی باشد و به همه آنان نیاز نباشد ، نماینده یا نمایندگان مورد لزوم ، با قرعه معین می شود .

ماده ۹- مجری انتخابات مجلس خبرگان ، وزارت کشور است . آیین نامه اجرایی انتخابات به پیشنهاد وزارت کشور به تصویب شورای نگهبان خواهد رسید .

تبصره ۱- نظارت بر انتخابات مجلس خبرگان بر طبق «قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات مجلس شورای اسلامی» مصوب سوم مهرماه ۱۳۵۹ کمیسیون امور داخلی مجلس شورای اسلامی ، انجام می شود .

آیین نامه اجرایی آن را ، شورای نگهبان تصویب خواهد کرد .

ناظران حوزه های انتخابیه و حوزه های فرعی و شعب ثبت نام و اخذ رأی و بازرسان را ، هیأت مرکزی نظارت ، به ترتیب و تعدادی که مصلحت بداند ، تعیین خواهد کرد .

تبصره ۲- در هیأت نظارت مرکزی ، یکی از فقهای شورای نگهبان ، عضویت خواهد داشت .

تبصره ۳- قانون انتخابات مجلس خبرگان و آیین نامه های اجرایی آن ، جهت اقدام ، از طرف شورای نگهبان به وزارت کشور ابلاغ می گردد .

ماده ۱۰- هیأت نظارت مذکور ، پس از آنکه اعتبارنامه دو سوم خبرگان منتخب مردم صادر شد ، از آنها برای شرکت در جلسه افتتاحیه دعوت می کند و تاریخ و محل جلسه را از طریق رسانه های گروهی و دو روزنامه کثیرالانتشار ، به اطلاع می رساند .

ماده ۱۱- محل تشکیل مجلس خبرگان ، شهر مقدس قم می باشد ، مگر اینکه ضرورتی تشکیل آن را در جایی دیگر ایجاب کند .

فصل ششم - آیین نامه داخلی مجلس خبرگان

ماده ۱۲- جلسات مجلس خبرگان ، با حضور دو سوم کل خبرگانی که می باید انتخاب گردند ، رسمیت می یابد .

ماده ۱۳- مصوبات مجلس خبرگان ، با موافقت نصف به علاوه یک حاضران ، معتبر است ، مگر در مورد تعیین رهبر که موافقت دو سوم حاضران معتبر می باشد .

ماده ۱۴ - جلسه افتتاحیه ، به وسیله هیأت نظارت مرکزی ، با تلاوت آیاتی از قرآن کریم آغاز می گردد ، سپس رئیس هیأت نظارت ، از هیأت رئیسه سنی - که قبلاً بر مبنای شناسنامه تعیین شده اند - دعوت می کند تا به جایگاه مخصوص روند و اداره جلسه را به عهده گیرند .

تبصره - هیأت رئیسه سنی ، مرکب است از رئیس ، نایب رئیس از سالمندترین و دو منشی از جوانترین اعضای حاضر در جلسه .

ماده ۱۵ - صورت جلسات به وسیله نوار ، ضبط و بوسیله تندنویس ، پیاده می شود و به امضای رئیس یا نایب رئیس می رسد .

صورت جلسه انتخاب رهبر ، باید به امضای همه اعضای حاضر در جلسه برسد .

ماده ۱۶ - در آغاز نخستین جلسه رسمی ، خبرگان مراسم تحلیف را بدین صورت برگزار می کنند :

« ما ، در برابر قرآن مجید و مردم شریف ایران ، به خدای متعال ، سوگند یاد می کنیم که در ایفای وظیفه سنگینی که به عهده داریم ، یعنی ، تشخیص و معرفی بهترین فرد ، برای مقام والای رهبری امت ، خود را در پیشگاه مقدس خداوند و در برابر ملت غیور ایران ، مسئول بدانیم و کوچکترین مسامحه و خیانت را روا نداریم . »

ماده ۱۷ - هیأت رئیسه سنی بلافاصله به انتخاب هیأت رئیسه دائم ، می پردازد .

ماده ۱۸ - هیأت رئیسه دائم ، نیز مرکب است از ۴ نفر : رئیس ، نایب رئیس و دو منشی که برای مدت دو سال با رأی گیری مخفی و اکثریت نسبی انتخاب می شوند .

ماده ۱۹ - مجلس خبرگان سالی یکبار حداقل به مدت دو روز ، اجلاسیه رسمی دارد .

ماده ۲۰ - در مواردی که هیأت رئیسه لازم بداند ، یا ده نفر از اعضا کتباً پیشنهاد کنند ، اجلاسیه فوق العاده تشکیل می شود .

ماده ۲۱ - وظیفه مجلس خبرگان در اجلاسیه های عادی خود ، اجرای اصل یکصد و یازدهم قانون اساسی و به بحث و تبادل نظر درباره مسائل مربوط به رهبری و تبادل نظر برای یافتن بهترین شیوه عمل در جهت ایفای این مسئولیت خطیر و پیشنهاد آن به مقام رهبری می باشد .

ماده ۲۲ - این قانون در بیست و یک ماده و شش تبصره ، در جلسه مورخه ۱۳۵۹/۷/۱۰ فقهای

شورای نگهبان ، تنظیم و برای تصویب نهایی به پیشگاه امام امت تقدیم گردید .

آیین نامه اجرایی قانون انتخابات مجلس خبرگان

فصل اول - کلیات

ماده ۱ - حوزه های انتخابیه مجلس خبرگان و تعداد منتخبین آنها در سراسر کشور به شرح جدول پیوست است .

ماده ۲ - انتخابات خبرگان به صورت عمومی و با رأی مخفی و به طور مستقیم می باشد .

ماده ۳ - اگر یک یا چند نفر از داوطلبان تأیید شده استعفا دهند یا فوت نمایند ، انتخابات در بین افراد و یا فرد باقی مانده برگزار می گردد و این امر موجب توقف انتخابات نخواهد شد .

تبصره ۵ : در استانهایی که تعداد کاندیداها تنها به تعداد نیاز یا کمتر است ، نامزدهای تأیید صلاحیت شده میتوانند ظرف ۴۸ ساعت از سایر استانها به یکی از این استانها تغییر محل دهند .

ماده ۴ - در صورتی که آرای دو یا چند نفر از نامزدها مساوی باشد و طبق جدول تعداد خبرگان حوزه انتخابیه انتخاب یک یا چند نفر از نامزدهایی که آرای مساوی دارند ضرورت پیدا کند ، ملاک انتخاب قرعه می باشد که در جلسه مشترک هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه و ناظرین شورای نگهبان در استان انجام خواهد گرفت .

تبصره ۵ - نامزدهای انتخابات در صورت تمایل می توانند در جلسه قرعه کشی شخصاً و یا با اعزام فقط یک نفر نماینده شرکت نمایند ، تاریخ و محل قرعه کشی باید حداقل ۲۴ ساعت قبل به داوطلبان زیربط ابلاغ گردد .

ماده ۵ - وزارت کشور پس از کسب نظر شورای نگهبان آمادگی برای اجرای انتخابات را به استحضار رهبر یا شورای رهبری مذکور در اصل ۱۱۱ قانون اساسی میرساند و دستور مقام رهبری را به شورای نگهبان اعلام می دارد .

ماده ۶ - مسئولیت نظارت بر انتخابات خبرگان ، برعهده شورای نگهبان است .

ماده ۷ - در هر انتخابات ، هر شخص واجد شرایط ، فقط میتواند یک بار و در یک شعبه اخذ رأی با ارائه شناسنامه رأی بدهد .

ماده ۸- اخذ رأی در سراسر کشور در یک روز و حداقل به مدت ۱۰ ساعت به عمل می آید و در صورت لزوم قابل تمدید می باشد .

تبصره ۱- تشخیص ضرورت و مدت تمدید اخذ رأی در سراسر کشور به عهده وزیر کشور است و مازاد بر تمدید سراسری ، منوط به پیشنهاد مشترک استاندار و رئیس هیات نظارت استان و موافقت وزیر کشور خواهد بود .

تبصره ۲- در صورتی که شورای نگهبان تمدید را خلاف صحت و سلامت انتخابات بدانند نظر شورای نگهبان قطعی و لازم الاجرا است .

فصل دوم - شرایط انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان

ماده ۹- انتخاب کنندگان باید دارای شرایط زیر باشند :

الف - تابعیت جمهوری اسلامی ایران .

ب - داشتن هیجده سال تمام در روز اخذ رأی .

ماده ۱۰- اشخاص زیر از حق انتخاب کردن ، محرومند :

الف - صغار و مجانین .

ب - محرومین از حقوق اجتماعی .

ماده ۱۱- انتخاب شوندگان باید دارای شرایط زیر باشند :

الف - اشتهار به دیانت و وثوق و شایستگی اخلاقی .

ب - اجتهاد در حدی که قدرت استنباط بعض مسایل فقهی را داشته باشد و بتواند ولی فقیه واجد

شرایط رهبری را تشخیص دهد .

ج - بینش سیاسی ، اجتماعی و آشنایی با مسائل روز .

د - معتقد بودن به نظام جمهوری اسلامی ایران .

ه - نداشتن سوابق سوء سیاسی و اجتماعی .

تبصره ۱- مرجع تشخیص دارا بودن شرایط فوق ، فقهای شورای نگهبان قانون اساسی می باشند .

تبصره ۲ - کسانی که رهبر معظم انقلاب صریحاً یا ضمناً اجتهاد آنان را تأیید کرده باشد از نظر علمی نیاز به تشخیص فقهای شورای نگهبان نخواهند داشت .

تبصره ۳ - شرط سکونت ، تولد و توطن در حوزه انتخابیه برای انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان لازم الرعایه نیست .

تبصره ۴ - چنانچه اعضای شورای نگهبان داوطلب نمایندگی مجلس خبرگان گردند نمیتوانند نسبت به انتخابات استانی که از آنجا داوطلب شده اند نظارت و اتخاذ تصمیم نمایند .

فصل سوم - نحوه اعلام داوطلبی و رسیدگی به صلاحیت داوطلبان

ماده ۱۲ - پس از وصول دستور مقام رهبری یا شورای مذکور در اصل ۱۱۱ قانون اساسی مبنی بر انجام انتخابات خبرگان ، وزارت کشور موظف است حداکثر ظرف ده روز مراتب و تاریخ شروع ثبت نام داوطلبان را با استفاده از وسایل ارتباط جمعی به اطلاع مردم برساند .

تبصره ۱ - دستور مقام معظم رهبری برای برگزاری انتخابات سراسری ، جهت انتخابات میاندوره ای همان دوره نیز نافذ است .

تبصره ۲ - فرمانداران مراکز حوزه های انتخابیه (فرمانداران شهرستانهای مراکز استان) موظفند تاریخ شروع و محل ثبت نام و شرایط آن را با انتشار آگهی و استفاده از رسانه های گروهی به اطلاع داوطلبان و اهالی حوزه انتخابیه (استان) برسانند . این آگهی باید حداقل پنج روز قبل از تاریخ شروع ثبت نام منتشر گردد .

ماده ۱۳ - داوطلبان عضویت در مجلس خبرگان ، باید ۷ روز از تاریخ شروع ثبت نام شخصاً یا بوسیله نماینده خود به فرمانداری مرکز استان مراجعه و پرسشنامه اعلام داوطلبی را تکمیل و همراه با فتوکپی کلیه اوراق شناسنامه و ۱۲ قطعه عکس جدید ۴×۶ خود به فرمانداری مرکز استان تسلیم و رسید دریافت دارند .

تبصره ۱ - داوطلبان می توانند برای ثبت نام به وزارت کشور نیز مراجعه نمایند. وزارت کشور موظف است بلافاصله پس از ثبت نام از داوطلبان، فهرست اسامی آنان را برای انجام سایر اقدامات لازم به مرکز حوزه انتخابیه مربوط اعلام نماید.

تبصره ۲ - فرماندار مرکز استان موظف است در پایان هر روز فهرست اسامی و مشخصات داوطلبان حوزه انتخابیه را به وزارت کشور اعلام نماید. وزارت کشور ظرف همان روز فهرست اسامی و مشخصات کامل کلیه داوطلبان سراسر کشور را به هیات مرکزی نظارت اعلام خواهد نمود.

ماده ۱۴ - فرماندار مرکز استان موظف است بلافاصله پس از پایان مهلت ثبت نام، اصل و دو نسخه تصویر پرسشنامه، سه نسخه تصویر کلیه صفحات شناسنامه و شش قطعه عکس مربوط به هر یک از داوطلبان را بوسیله پیک مطمئن به وزارت کشور ارسال نماید.

ماده ۱۵ - وزارت کشور پس از دریافت مدارک مربوط به ثبت نام داوطلبان دو نسخه از کلیه مدارک مذکور به همراه دو قطعه عکس را حداکثر ظرف ۷۲ ساعت پس از پایان مهلت ثبت نام به هیات مرکزی نظارت تسلیم می دارد و هیات اگر نظری داشته باشد اضافه کرده و فتوکپی شناسنامه و اصل پرسشنامه را در اختیار شورای نگهبان قرار می دهد.

ماده ۱۶ - شورای نگهبان ظرف ۳۰ روز از تاریخ وصول مدارک داوطلبان هر استان رسیدگی لازم معمول و نظر خود را به وسیله هیات نظارت مرکزی به وزارت کشور اعلام می دارد.

تبصره ۱ - وزارت کشور موظف است رأساً یا از طریق فرمانداران مراکز حوزه های انتخابیه نظریه فقهای شورای نگهبان مبنی بر رد صلاحیت داوطلب را ظرف دو روز به وی ابلاغ نماید.

تبصره ۲ - داوطلبانی که صلاحیت آنان مورد تأیید قرار نگرفته است، می توانند ظرف سه روز از تاریخ ابلاغ مذکور در تبصره ۱ از فقهای شورای نگهبان تقاضای رسیدگی مجدد نمایند.

تبصره ۳ - تقاضای رسیده ظرف ۱۰ روز از پایان مهلت دریافت آن توسط فقهای شورای نگهبان مورد رسیدگی قرار می گیرد و نتیجه کتباً به وزارت کشور اعلام خواهد شد.

تبصره ۴ - احراز صلاحیت داوطلبان بوسیله فقهای شورای نگهبان مانع نظارت استصوابی و عام شورای نگهبان نیست.

ماده ۱۷- وزارت کشور موظف است ظرف ۱ روز از وصول نظریه کتبی فقهای شورای نگهبان درخصوص رسیدگی مجدد به تقاضای داوطلبان، اسامی کلیه داوطلبان تأیید شده هر استان را از طریق صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و روزنامه های کثیرالانتشار به اطلاع عموم برساند و مراتب را به فرمانداری مرکز حوزه انتخابیه اعلام دارد.

ماده ۱۸- فرمانداران مراکز حوزه انتخابیه بلافاصله پس از دریافت اسامی داوطلبان مراتب را ضمن انتشار آگهی با استفاده از رسانه های گروهی به اطلاع اهالی حوزه انتخابیه (استان) می رسانند.

فصل چهارم - تبلیغات

ماده ۱۹- بمنظور تضمین برخورداری یکسان نامزدهای خبرگان از امکانات دولتی و بازرسی و کنترل نحوه تبلیغات نامزدها، در هر استان کمیسیونی به نام کمیسیون بازرسی تبلیغات انتخابات خبرگان در محل استانداری و بنا به دعوت استاندار تشکیل می گردد.

ماده ۲۰- اعضای کمیسیون بازرسی تبلیغات انتخابات خبرگان عبارتند از:

۱- استاندار

۲- بالاترین مقام قضایی استان

۳- رئیس ناظران شورای نگهبان در استان یا نماینده منتخب شورای نگهبان

۴- مدیر یا سرپرست صدا و سیما جمهوری اسلامی مرکز استان یا استان مجاوری که صدا و سیما دارد.

ماده ۲۱- برنامه های تبلیغاتی رادیو تلویزیون نامزدهای انتخابات خبرگان باید قبل از پخش، ضبط شود و از نظر کمیسیون بازرسی تبلیغات بگذرد.

ماده ۲۲- نامزدهای انتخاباتی خبرگان که صلاحیت آنان توسط شورای نگهبان تأیید و از طرف وزارت کشور اعلام شده، هر یک حق دارند به طور مساوی از امکانات صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران در مرکز استان استفاده نمایند.

ماده ۲۳- پس از انتشار رسمی اسامی نامزدها، فعالیت های تبلیغاتی انتخاباتی آنان ۱۵ روز قبل از روز اخذ رأی شروع و تا ۲۴ ساعت قبل از اخذ رأی ادامه خواهد داشت.

تبصره ۱ - در صورت جابجائی نامزدها از یک استان به استان دیگر، فرمانداران مراکز دو استان موظفند بلافاصله آگهی اصلاح شده اسامی نامزدها را منتشر نمایند .

تبصره ۲ - انصراف نامزدهای انتخاباتی از شرکت در انتخابات باید حداقل ۷۲ ساعت قبل از شروع اخذ رأی کتباً توسط نامزد یا نماینده وی به فرماندار مرکز حوزه انتخابیه یا وزارت کشور اعلام شود . عدول از انصراف پذیرفته نمی شود .

ماده ۲۴ - نامزدهای خبرگان ، با هر سمتی که داشته باشند به طور یکسان مشمول این مقررات بوده و نباید تحت هیچ عنوان ، بیش از آنچه توسط کمیسیون بازرسی تبلیغات تعیین شده ، از صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران استفاده نمایند . صدا و سیما نیز نباید از هنگام انتشار پذیرش نامزدی تا تعیین نتیجه برنامه های دیگر آنها را پخش کند .

ماده ۲۵ - استفاده از وسائل ، کارکنان ، و سایر امکانات دولتی و مؤسسات و شرکتهای وابسته به دولت ، نهادهای انقلاب اسلامی ، جایگاه های خطابه نماز جمعه ، کلیه دانشگاه ها و شهرداریها و کلیه دستگاههایی که از بودجه عمومی کشور به هر مقدار استفاده می نمایند برای تبلیغات کلیه نامزدهای خبرگان اکیداً ممنوع است .

ماده ۲۶ - الصاق اعلامیه ، پوستر و هرگونه آگهی تبلیغاتی روی علائم راهنمایی ، تابلوی بیمارستانها و تابلوی مدارس و سایر مؤسسات آموزشی و سازمانهای عمومی و ادارات دولتی و سازمانهای وابسته به دولت و اتومبیلهای دولتی و اتوبوسهای شرکت واحد اتوبوسرانی در سراسر کشور ممنوع بوده و مأمورین انتظامی مکلفند نسبت به برداشتن و از بین بردن چنین اوراق تبلیغاتی اقدام نمایند و در صورت مشاهده متخلفین ، آنان را جلب و به منظور تعقیب قانونی به مقامات قضایی تحویل دهند .

تبصره ۱۵ - استفاده از هرگونه آثار تبلیغاتی نامزدها و طرفداران آنان اعم از کاغذی ، پارچه ای ، مقوایی ، فلزی و یا هر جنس دیگر با ابعاد بیشتر از ۷۰×۱۰۰ سانتیمتر ممنوع است .

تبصره ۲ - فرماندارها و بخشدارها می توانند با استفاده از امکانات محلی ، محلهای مناسبی اعم از ثابت یا سیار را برای الصاق یا ارائه آثار تبلیغاتی نامزدها تعیین نمایند .

ماده ۲۷ - گزارش هرگونه سوء استفاده تبلیغاتی یا تخلف از مقررات قانونی ، در کمیسیون بازرسی تبلیغات استان مورد بررسی قرار می گیرد و در صورت اثبات تخلف مراتب رسماً به وسیله رئیس کمیسیون به نامزد مربوطه ابلاغ و در موارد ممکن همه آثار تخلف جمع آوری و محو شده و نامزد مربوطه نیز موظف به محو آثار تخلف و جلوگیری از ادامه آن است ضمناً یک نسخه از اخطار مزبور همزمان به اطلاع مراجع نظارتی می رسد .

فصل پنجم - هیأت اجرایی و وظایف آن

ماده ۲۸ - بلافاصله پس از صدور دستور شروع انتخابات از طرف وزارت کشور ، فرماندار یا سرپرست فرمانداری شهرستان مرکز استان موظف است ظرف مدت ۵ روز در مرکز حوزه انتخابیه ، هیأت اجرایی را به ریاست خود و عضویت مدیر کل یا سرپرست اداره کل ثبت احوال استان ، دادستان مرکز استان و ۸ نفر از معتمدین تشکیل دهد .

تبصره - در صورت عدم حضور دادستان در محل ، نماینده وی در جلسات هیأت اجرایی شرکت خواهد کرد .

ماده ۲۹ - اعضای اداری هیأت اجرایی مرکز استان بمنظور انتخاب معتمدین اصلی و علی البدل هیأت اجرایی ، تشکیل جلسه داده و ۳۰ نفر از روحانیون و معتمدین اقشار مختلف مردم حوزه انتخابیه را که بومی بوده و یا حداقل دارای سه سال سابقه سکونت در حوزه انتخابیه باشند، انتخاب و مراتب را طی صورت جلسه ای برای تأیید به هیأت نظارت استان ارسال می کنند .

هیأت نظارت مزبور حداکثر ظرف دو روز نظر خود را در خصوص صلاحیت معتمدین به فرماندار اعلام خواهد نمود .

تبصره ۱۵ - چنانچه هیأت نظارت ، معتمدین پیشنهادی را تأیید ننمود اعضای اداری هیأت اجرایی موظفند طی صورت جلسه ای به تعداد کسری معتمدین ، افراد واجد شرایط دیگری را به هیأت نظارت پیشنهاد نمایند . در این مرحله هیأت نظارت موظف است حداکثر ظرف ۲۴ ساعت نظر خود را اعلام نماید ، و در صورتی که جمعاً حداقل ۲۰ نفر مورد تأیید قرار گیرند اعضای اصلی و علی البدل را از میان خود انتخاب

خواهند کرد و در غیر این صورت وزارت کشور با هماهنگی هیات مرکزی نظارت ظرف ۲۴ ساعت تعداد باقی مانده را انتخاب خواهند کرد .

تبصره ۲- معتمدین این ماده باید دارای اعتقاد و التزام عملی به اسلام و نظام مقدس جمهوری اسلامی ، وفادار به قانون اساسی واصل مرفقی ولایت مطلقه فقیه و حسن شهرت و سواد خواندن و نوشتن بوده و وابسته به گروههای غیر قانونی نبوده و محکومیت کیفری موثر نداشته باشند .

تبصره ۳- افرادی که در هیاتهای اجرایی و شعب اخذ رأی هر انتخابات قبل مرتکب تخلف شده اند معرفی آنها در لیست معتمدین مجاز نمی باشد .

ماده ۳۰- سی نفر معتمدین منتخب موضوع ماده ۳۰ بنا به دعوت فرماندار مرکز استان ظرف دو روز پس از انتخاب ، با حضور هیات نظارت استان تشکیل جلسه داده و پس از حضور حداقل دو سوم مدعوین که کمتر از ۲۰ نفر نباشد از بین خود ۸ نفر را به عنوان معتمدین اصلی و ۵ نفر را به عنوان معتمدین علی البدل هیأت اجرایی با رأی مخفی و به اکثریت نسبی آرا انتخاب می نمایند .

ماده ۳۱- فرماندار مرکز استان مکلف است از ۸ نفر معتمدین اصلی انتخاب شده برای شرکت در جلسات هیأت اجرایی انتخابات خبرگان حوزه انتخابیه دعوت به عمل آورد .

ماده ۳۲- بلافاصله پس از اعلام وزارت کشور از طریق رسانه های گروهی ، فرماندار مرکز استان موظف است که دستور تشکیل هیأت اجرایی شهرستانهای تابعه استان را صادر و به فرمانداری مربوط ابلاغ نماید .

ماده ۳۳- فرماندار یا سرپرست فرمانداری شهرستان موظف است پس از وصول دستور فرماندار مرکز حوزه انتخابیه ظرف مدت پنج روز هیات اجرایی شهرستان را به ریاست خود و با عضویت دادستان و ریاست و یا سرپرست اداره ثبت احوال شهرستان و ۸ نفر از معتمدین شهرستان تشکیل دهد .

تبصره - در صورتی که شهرستان فاقد دادستان یا رئیس ثبت احوال باشد رده تشکیلاتی مافوق موظف است نماینده ای را برای عضویت در هیات اجرایی به فرماندار معرفی نماید .

ماده ۳۴- اعضای اداری هیات اجرایی شهرستان بمنظور انتخاب معتمدین اصلی و علی البدل هیات اجرایی ، تشکیل جلسه داده و ۳۰ نفر از روحانیون و معتمدین اقشار مختلف مردم شهرستان را که بومی بوده

و یا حداقل دارای سه سال سابقه سکونت در آن شهرستان باشند ، انتخاب و مراتب را طی صورت جلسه ای برای تأیید به هیات نظارت شهرستان ارسال می کنند .

هیات نظارت مزبور حداکثر ظرف دو روز نظر خود را درخصوص صلاحیت معتمدین به فرماندار اعلام خواهند نمود .

تبصره ۱ - چنانچه هیات نظارت ، معتمدین پیشنهادی را تأیید ننموده اعضای اداری هیات اجرایی موظفند طی صورت جلسه ای به تعدادکسری معتمدین ، افراد واجد شرایط دیگری را به هیات نظارت پیشنهاد نمایند . در این مرحله هیات نظارت موظف است حداکثر ظرف ۲۴ ساعت نظر خود را اعلام نماید و در صورتیکه جمعاً حداقل ۲۰ نفر مورد تأیید قرار گیرند اعضای اصلی و علی البدل را از میان خود انتخاب خواهند کرد و در غیر این صورت استاندار با هماهنگی هیات نظارت استان ظرف ۲۴ ساعت تعداد باقی مانده را انتخاب خواهند کرد .

تبصره ۲ - معتمدین این ماده باید دارای اعتقاد و التزام عملی به اسلام و نظام مقدس جمهوری اسلامی ، وفادار به قانون اساسی و اصل متری ولایت مطلقه فقیه و حسن شهرت و سواد خواندن و نوشتن بوده و وابسته به گروههای غیر قانونی نبوده و محکومیت کیفری موثر نداشته باشند .

تبصره ۳ - افرادی که در هیاتهای اجرایی و شعب اخذ رأی هر انتخابات قبل مرتکب تخلف شده اند معرفی آنها در لیست معتمدین مجاز نمی باشد .

ماده ۳۵ - سی نفر معتمدین منتخب موضوع ماده ۳۴ بنا به دعوت فرماندار شهرستان ظرف دو روز پس از انتخابات ، با حضور هیات نظارت شهرستان تشکیل جلسه داده و پس از حضور حداقل دو سوم مدعوین که کمتر از ۲۰ نفر نباشد از بین خود ۸ نفر را به عنوان معتمدین اصلی و ۵ نفر را به عنوان معتمدین علی البدل هیات اجرایی با رأی مخفی و اکثریت نسبی آراء انتخاب می نمایند .

ماده ۳۶ - بلافاصله پس از وصول دستور تشکیل هیات اجرایی از سوی فرماندار مرکز استان ، فرماندار شهرستان موظف است دستور تشکیل هیات اجرایی بخشهای تابعه را نیز صادر و به بخشداران مربوطه ابلاغ نماید .

ماده ۳۷- بخشدار یا سرپرست بخشداری موظف است پس از وصول دستور فرماندار شهرستان ظرف مدت پنج روز هیات اجرایی بخش را به ریاست خود و عضویت نماینده دادستان، رئیس ثبت احوال و یا نماینده معرفی شده از سوی ثبت احوال شهرستان و ۸ نفر از معتمدین بخش تشکیل دهد .

تبصره - در صورتی که شهرستان فاقد دادستان یا رئیس ثبت احوال باشد رده تشکیلاتی مافوق موظف است نماینده ای را برای عضویت در هیات اجرایی به فرماندار معرفی نماید .

ماده ۳۸- اعضای اداری هیات اجرایی بخش بمنظور انتخاب معتمدین اصلی و علی البدل هیات اجرایی، تشکیل جلسه داده و ۳۰ نفر از روحانیون و معتمدین اقشار مختلف مردم بخش را که بومی بوده و یا حداقل دارای سه سال سابقه سکونت در آن بخش باشند ، انتخاب و مراتب را طی صورت جلسه ای برای تأیید به هیات نظارت بخش ارسال می کنند .

هیات نظارت مزبور حداکثر ظرف دو روز نظر خود را در خصوص صلاحیت معتمدین به بخشدار اعلام خواهند نمود .

تبصره ۱- چنانچه هیات نظارت ، معتمدین پیشنهادی را تأیید ننمود اعضای اداری هیات اجرایی موظفند طی صورت جلسه ای به تعداد کسری معتمدین ، افراد واجد شرایط دیگری را به هیات نظارت پیشنهاد نمایند . در این مرحله هیات نظارت موظف است حداکثر ظرف ۲۴ ساعت نظر خود را اعلام نماید ، و در صورت یکه جمعاً حداقل ۲۰ نفر مورد تأیید قرار گیرند اعضای اصلی و علی البدل را از میان خود انتخاب خواهند کرد و در غیر این صورت استاندار با هماهنگی هیات نظارت استان ظرف ۲۴ ساعت تعداد باقی مانده را انتخاب خواهند کرد .

تبصره ۲- معتمدین این ماده باید دارای اعتقاد و التزام عملی به اسلام و نظام مقدس جمهوری اسلامی ، وفادار به قانون اساسی و اصل مترقی ولایت مطلقه فقیه و حسن شهرت و سواد خواندن و نوشتن بوده و وابسته به گروههای غیر قانونی نبوده و محکومیت کیفری موثر نداشته باشند .

تبصره ۳- افرادی که در هیاتهای اجرایی و شعب اخذ رأی هر انتخابات قبل مرتکب تخلف شده اند معرفی آنها در لیست معتمدین مجاز نمی باشد .

ماده ۳۹- سی نفر معتمدین منتخب موضوع ماده ۳۹ بنا به دعوت بخشدار یا سرپرست بخشداری ظرف دو روز پس از انتخاب ، با حضور هیات نظارت بخش تشکیل جلسه داده و پس از حضور حداقل دو سوم مدعوین که کمتر از ۲۰ نفر نباشد از بین خود ۸ نفر را به عنوان معتمدین اصلی و ۵ نفر را به عنوان معتمدین علی البدل هیأت اجرایی با رأی مخفی و به اکثریت نسبی آراء انتخاب می نمایند .

ماده ۴۰- مقامات اداری که بنا به اقتضای شغل خود به عضویت هیأت اجرایی حوزه انتخابیه (استان) یا شهرستان و یا بخش در می آیند تا زمانی که از سمت اداری خود مستعفی و یا برکنار نشده اند ، مکلف و موظف به شرکت در جلسات هیأت اجرایی می باشند و عدم شرکت تعدی و غیر موجه آنان در جلسات هیأت اجرایی ترمذ از انجام وظایف قانونی محسوب می گردد .

ماده ۴۱- فرمانداران و بخشداران موظفند بلافاصله پس از غیبت مقامات اداری عضو هیأت اجرایی ، مراتب را با ذکر علت غیبت به وزارت کشور اعلام دارند .

ماده ۴۲- هرگاه در جریان انتخابات یک یا چند نفر از معتمدین هیأت اجرایی دو جلسه متوالی یا چهار جلسه متناوب از حضور در جلسات هیأت اجرایی خودداری نمایند ، به جای آنان به ترتیب تعداد رأی از معتمدین علی البدل بوسیله فرماندار و یا بخشدار دعوت به عمل خواهد آمد .
در هر حال تا زمانی که اکثریت اعضای هیأت اجرایی باقی هستند ، اقدامات هیأت قانونی است .

ماده ۴۳- هرگاه در جریان انتخابات یک یا چند نفر از معتمدین هیات اجرایی دو جلسه متوالی یا چهار جلسه متناوب از حضور در جلسات هیات اجرایی خودداری نمایند یا از سمت خود استعفا دهند و یا هیات اجرایی را از اکثریت ساقط کنند به جای آنان به ترتیب تعداد رأی از معتمدین علی البدل وسیله فرماندار یا بخشدار دعوت به عمل خواهد آمد. در صورتی که با دعوت از اعضای علی البدل بازهم اکثریت حاصل نگردد از باقی مانده معتمدین به ترتیب اکثریت آراء (تا ۳۰ نفر) تأمین خواهد گردید .

ماده ۴۴- هیأت‌های اجرایی بخشها بلافاصله پس از انتخاب معتمدین و تکمیل عده خود تشکیل جلسه داده ، تعداد و محل استقرار شعب ثبت نام و اخذ رأی را تعیین نموده و مراتب را با ارسال صورت جلسه بوسیله بخشدار به فرماندار شهرستان اعلام می دارند .

ماده ۴۵ - هیأت‌های اجرایی شهرستانها پس از تعیین محل استقرار شعب ثبت نام و اخذ رأی در مرکز شهرستان و بخش مرکزی و بررسی و تأیید مصوبات هیأت‌های اجرایی بخشهای تابعه در مورد تعداد و محل شعب ثبت نام و اخذ رأی مراتب را صورت جلسه نموده و بوسیله فرماندار شهرستان به فرماندار مرکز حوزه انتخابیه (استان) اعلام می‌دارند.

ماده ۴۶ - هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه (استان) و هیأت‌های اجرایی شهرستانهای تابع پس از بررسی و تأیید مصوبات هیأت‌های اجرایی بخشهای تابع خود در مورد تعداد و محل شعب ثبت نام و اخذ رأی مبادرت به انتشار آگهی انتخابات حاوی تاریخ برگزاری انتخابات و اوقات اخذ رأی و شرایط انتخاب کنندگان و مقررات جزایی و محل شعب ثبت نام و اخذ رأی در شهرستان می‌نماید.

فرمانداران شهرستان تابع استان می‌باید چهار نسخه از آگهی منتشره را برای فرماندار مرکز استان ارسال دارند و این فرمانداری موظف است سه نسخه از کلیه آگهی‌های منتشر در استان را به وزارت کشور ارسال دارد. یک نسخه از این آگهی‌ها به هیأت نظارت مرکزی فرستاده می‌شود.

ماده ۴۷ - هیأت‌های اجرایی بخشها پس از تأیید تعداد و محل استقرار شعب ثبت نام و اخذ رأی بخش مربوط توسط هیأت اجرایی شهرستان، برای هر شعبه ثبت نام و اخذ رأی، پنج یا هفت نفر از معتمدین محل را که دارای سواد خواندن و نوشتن باشند، انتخاب و به بخشدار جهت صدور حکم معرفی می‌نمایند.

تبصره ۱ - در صورتی که در محل استقرار شعب ثبت نام و اخذ رأی به تعداد کافی معتمد با سواد نباشد هیأت اجرایی بخش میتواند افراد را از خارج برای آن شعبه انتخاب و با حکم بخشدار اعزام نماید.

تبصره ۲ - در صورتی که همزمان با برگزاری انتخابات مجلس خبرگان انتخابات دیگری نیز برگزار شود وزارت کشور با هماهنگی هیأت مرکزی نظارت یک شعبه ثبت نام و اخذ رأی با اعضای واحد و صندوقهای مجزا برای انتخابات مذکور در نظر خواهد گرفت.

تبصره ۳ - هیأت اجرایی موظف است از زمان تعیین اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی تا یک روز مانده به روز اخذ رأی با تنظیم برنامه نسبت به آموزش توجیهی آنان اقدام نماید.

ماده ۴۸- فرمانداران و بخشداران موظفند نسبت به تعیین و استقرار مأموران انتظامی به تعداد لازم برای حفاظت از شعب ثبت نام و صندوقهای اخذ رأی اقدام نمایند . در صورتی که مأمور انتظامی به حد کفایت نباشد می توانند از پاسداران انقلاب اسلامی دعوت نمایند .

ماده ۴۹- نیروهای نظامی و انتظامی حق دخالت در امور اجرایی و نظارت بر انتخابات را ندارند و عضویت آنان به غیر از روحانیون شاغل حوزه های نمایندگی ولی فقیه و عقیدتی سیاسی این نیروها در هیاتهای اجرایی ، نظارت و بازرسی ممنوع است .

ماده ۵۰- جلسات هیاتهای اجرایی با حضور حداقل ۸ نفر رسمیت یافته و مصوبات آن با رأی اکثریت مطلق حاضران معتبر خواهد بود. در صورت عدم حضور فرماندار یا بخشدار در جلسه ، معتمدین حاضر یک نفر از میان خود را به عنوان رئیس همان جلسه انتخاب می کنند .

ماده ۵۱- اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی از بین خود یک رئیس ، یک نایب رئیس و حسب مورد ۳ یا ۵ منشی انتخاب مینمایند .

ماده ۵۲- فرمانداران موظفند مستقیماً یا با تفویض اختیار به بخشداران تابعه برای هر یک از شعب ثبت نام و اخذ رأی حداکثر دو نفر نماینده تعیین و اعزام دارند .

ماده ۵۳- هیاتهای اجرایی انتخابات خبرگان در سطح استان تحت ریاست فرماندار مرکز استان و در شهرستانها به ریاست فرماندار و در بخشها به ریاست بخشدار محل مسئول برگزاری و صحت جریان انتخابات حوزه مأموریت خود می باشند .

تبصره - در کلیه مراحل برگزاری انتخابات خبرگان فرمانداران و هیاتهای اجرایی شهرستانهای تابعه استان موظف به اجرای دستورات قانونی فرماندار مرکز استان و هیأت اجرایی حوزه انتخابیه (استان) می باشند .

ماده ۵۴- چون در بخشهای مرکزی شهرستانها ، هیأت اجرایی تشکیل نمی شود لذا کلیه وظایف بخشدار و هیاتهای اجرایی بخشهای مرکزی در امور انتخابات برعهده فرماندار و هیأت اجرایی مرکز شهرستان محول است .

ماده ۵۵ - هیأت اجرایی بخش با تصویب هیأت اجرایی شهرستان و اطلاع هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه (استان) می تواند برای مناطق صعب العبور و کوهستانی و مسافتهای دور که تشکیل شعب ثبت نام و اخذ رأی مقدور نباشد شعبه ثبت نام و اخذ رأی سیار تعیین نماید .

ماده ۵۶ - هیأتهای اجرایی باید ترتیبی اتخاذ نمایند که یک روز قبل از روز اخذ رأی محل شعب ثبت نام و اخذ رأی آماده و اعضای شعب حداقل یک ساعت پیش از شروع اخذ رأی در محل شعب مستقر شوند .

ماده ۵۷ - برگهای انتخابات دارای دو قسمت است که از محل نقطه چین از هم جدا می شوند . قسمت اول تعرفه انتخابات محسوب می گردد و روی آن مشخصات رأی دهنده نوشته می شود و قسمت دوم برگ رأی است که به رأی دهنده تسلیم می گردد . هر دو قسمت تعرفه و برگ رأی باید به مهر اجرا و نظارت ممهور گردد .

ماده ۵۸ - هرگاه بعضی از شعب ثبت نام و اخذ رأی به علل مختلف از عهده قرائت آرا و تکمیل صورت جلسه برنمایند هیأت اجرایی با حضور هیات نظارت رأساً نسبت به شمارش و قرائت آرا و تکمیل صورت جلسه شعبه مذکور اقدام خواهد کرد .

ماده ۵۹ - مسئولیت نگهداری و حفاظت کلیه اوراق و لوازم انتخاباتی و صندوقهای رأی تا تحویل به اعضای شعبه ثبت نام و اخذ رأی برعهده نماینده فرماندار می باشد .

ماده ۶۰ - مسئولیت نگاهداری و حفاظت مدارک انتخاباتی و صندوقهای اخذ رأی تا تحویل به هیأت اجرایی شهرستان بر عهده بخشدار یا سرپرست بخشدار است .

ماده ۶۱ - مسئولیت نگاهداری و حفاظت اوراق و مدارک و صندوقهای اخذ رأی تا وصول دستور امحای آنها از طرف وزارت کشور برعهده فرماندار یا سرپرست فرمانداری است .

ماده ۶۲ - وزارت کشور پس از وصول نظریه شورای نگهبان مبنی بر خاتمه انتخابات هر استان دستور امحای تعرفه و اوراق رأی را صادر خواهد نمود . نظر شورای نگهبان به وسیله هیأت نظارت مرکزی به وزارت کشور ابلاغ می گردد .

فصل ششم - ثبت نام و اخذ رأی

ماده ۶۳ - نماینده فرماندار و اعضای شعبه ثبت نام و اخذ رأی موظفند یک ساعت قبل از زمان شروع اخذ رأی در محل شعبه حاضر شده پس از مرتب نمودن لوازم و مدارک و اطمینان از خالی بودن صندوق و لاک و مهر نمودن آن برنامه ثبت نام و اخذ رأی و قرائت آراء را به شرح زیر انجام دهند :

اول - مرحله مراجعه رأی دهندگان

دوم - مرحله کنترل

سوم - مرحله ثبت نام

چهارم - مرحله اخذ رأی

پنجم - قرائت آراء

اول - مرحله مراجعه رأی دهندگان

- ۱- اعضای شعب باید کوشش نمایند محل اخذ رأی در محوطه و مکانی مستقر باشد که حداقل دو درب ورود و خروج رأی دهندگان داشته باشد و چنانچه تعداد کثیری برای دادن رأی مراجعه نمایند به سهولت بتوانند در یک صف استقرار یافته و به ترتیب وارد محل اخذ رأی شوند .
- ۲- رأی دهندگان با در دست داشتن عین شناسنامه در محل شعبه ثبت نام و اخذ رأی حضور یافته و در یک صف استقرار می یابند و به ترتیب به منظور ثبت نام و دادن رأی ، وارد محوطه اخذ رأی می شوند .

دوم - مرحله کنترل

کنترل در دو مرحله انجام می شود :

الف - کنترل شناسنامه

- نماینده فرماندار یا رئیس شعبه یا هر یک از سه منشی شعبه ثبت نام و اخذ رأی با ملاحظه شناسنامه رأی دهنده موارد زیر را مورد توجه قرار می دهند .
- ۱- شناسنامه رأی دهنده به مهر انتخابات جاری خبرگان مهور نشده باشد .

۲- شناسنامه متعلق به شخص مراجعه کننده باشد و دارنده آن در روز اخذ رأی حداقل ۱۵ سال تمام داشته باشد .

ب - کنترل و بازدید انگشت

نماینده فرماندار یا رئیس شعبه و یا هر یک از سه منشی انگشت سبابه دست راست رأی دهنده را کنترل مینمایند تا آلوده به جوهر استامپ انتخابات نباشد . در صورتی که مراجعه کننده دارای شناسنامه ای باشد که مهور به مهر انتخابات جاری خبرگان بوده دلالت بر دادن رأی در شعبه دیگری نماید و یا برانگشت سبابه او اثر جوهر استامپ اخذ رأی دیگری مشاهده شود به دستور نماینده فرماندار توسط نیروی انتظامی یا پاسداران انقلاب اسلامی جلب و ضمن تنظیم صورت جلسه توسط رئیس شعبه تحویل مقامات ذی صلاح می گردد .

سوم - مرحله ثبت نام

۱- پس از انجام مرحله کنترل و حصول اطمینان از اینکه شناسنامه متعلق به شخص مراجعه کننده بوده و واجد شرایط رأی دهنده می باشد و نیز در شعبه دیگری رأی نداده است یک نفر از منشی ها نسبت به ثبت مشخصات رأی دهنده براساس شناسنامه روی برگ تعرفه اقدام و پس از اخذ امضا یا اثر انگشت رأی دهنده روی برگ تعرفه را با قید تاریخ امضا و با مهر انتخابات خبرگان مهور می نماید .

۲- متصدی ثبت نام شناسنامه رأی دهنده را به مهر انتخابات مهور و به وی تحویل می نماید .

چهارم - مرحله اخذ رأی

۱- پس از ثبت نام رأی دهنده متصدی ثبت نام برگ رأی را پس از مهور نمودن به مهر انتخابات خبرگان از محل نقطه چین جدا کرده و به رأی دهنده تسلیم می نماید تا اسم نامزد یا نامزدهای مورد نظر خود را حداکثر به تعداد نمایندگان مورد نیاز حوزه انتخابیه بر روی آن نوشته ، تا نموده و داخل صندوق اخذ رأی انداخته و پس از اینکه متصدی شعبه ثبت نام و اخذ رأی انگشت سبابه دست راست او را با جوهر مخصوص رنگ کرده از درب خروجی شعبه خارج می شود و تعرفه انتخاباتی در شعبه باقی می ماند .

۲- نماینده فرماندار و اعضای شعبه ثبت نام و اخذ رأی باید ترتیبی اتخاذ نمایند که رأی نویسی مخفی و بصورت کاملاً آزاد و بدون اعمال نفوذ شخص دیگری انجام گیرد بنابراین افرادی که به نحوی از

انحا در شعبه وظيفه ای به عهده دارند حق نوشتن برگ رأی برای اشخاص را ندارند و در صورتی که رأی دهنده به هر علتی قادر به نوشتن نباشد باید از وجود افراد خارج که مورد اعتماد وی باشند استفاده کند و اعضای شعبه نیز مراقبت خواهند کرد تا عمل خلاف قانون انجام نگیرد .

۳- ناظرین شورای نگهبان در صورت مشاهده تخلف یا اعمال نفوذ موظفند مراتب را به اعضای شعبه و نماینده فرماندار تذکر دهند و آنها باید فرد یا افراد خاطی را توسط مأمورین انتظامی حاضر در شعبه جلب و مراتب را صورت جلسه و همراه خاطی تحویل مقامات ذی صلاح دهند .

۴- نماینده فرماندار و رئیس شعبه ثبت نام و اخذ رأی مراقبت خواهند نمود که هیچ فرد مسلحی وارد شعبه اخذ رأی نشود و مراقبت این افراد توسط مأمورین انتظامی درب جلوی در ورودی شعبه انجام می شود .

پنجم - قرائت آرا

پس از انقضای مهلت اخذ رأی با حصول اطمینان از اینکه کسی برای دادن رأی در محوطه اخذ رأی نمی باشد درب ورودی شعبه اخذ رأی در حضور نماینده فرماندار و ناظر شورای نگهبان و محافظان صندوق بسته میشود سپس تعرفه های مصرف شده توسط رئیس شعبه اخذ رأی یا نایب رئیس و یا یکی از منشی ها با همکاری سایر اعضا شمارش می گردد ، سپس آرای داخل صندوق بوسیله رئیس شعبه ثبت نام و اخذ رأی یا نایب رئیس با همکاری سایر اعضا بدون قرائت شمارش می شود و در این حالت جریان قرائت آرا به یکی از طرق زیر خواهد بود :

۱- در صورتی که تعداد آرای داخل صندوق با تعداد تعرفه های مصرف شده برابر بود قرائت آرا آغاز میگردد .

۲- در صورتی که تعداد آرای داخل صندوق از تعداد تعرفه های مصرف شده بیشتر بود اوراق اضافی بدون آن که نظریه رأی دهنده خوانده شود ، توسط رئیس شعبه در حضور اعضا و نماینده فرماندار و ناظر شورای نگهبان و محافظان صندوق از کل آرا برداشته می شود و پس از آنکه پشت آنها (جمله باطل شد) با رنگ قرمز قید گردید ضمیمه صورت جلسه شده و سپس قرائت آرا آغاز می شود .

توضیح :

در صورتی که بین آرای مأخوذه اوراقی غیرچاپی باشد قبل از برداشت اوراق اضافی از کل آرا ابتدا اوراق غیرچاپی برداشته می شود و بقیه اوراق اضافی (اگر موجود باشد) از کل آرا و به ترتیب مذکور کنار گذاشته می شود .

۳- در صورتی که تعداد آرای داخل صندوق کمتر از تعداد تعرفه های مصرف شده باشد مراتب در صورت جلسه منعکس و تعداد آرای موجود ملاک عمل قرار می گیرد و مجدداً اوراق رأی را داخل صندوق ریخته و قرائت شمارش آرا آغاز می شود .

توضیح الف :

در موارد ذیل با تأیید هیأت نظارت شهرستان ، برگهای رأی باطل ولی جزء آرای مأخوذه محسوب شده و مراتب در صورت جلسه درج و برگهای رأی باطله ضمیمه صورت جلسه خواهد شد .

۱- آرا ناخوانا باشد .

۲- آرای که دارای نام رأی دهنده یا امضا یا اثر انگشت وی باشد .

۳- آرای که کلاً حاوی اسامی غیر از نامزدهای انتخاباتی مربوط به حوزه انتخابیه باشد .

۴- آرای که سفید به صندوق ریخته شده باشد .

۵- آرای که از طریق خرید و فروش به دست آمده باشد .

۶- آرای که با تهدید به نفع نامزد خاصی به دست آمده باشد .

توضیح ب :

در موارد ذیل با تأیید هیأت نظارت شهرستان ، برگهای رأی باطل و جزء آرای مأخوذه محسوب نشده و مراتب در صورت جلسه درج و برگهای مذکور ضمیمه صورت جلسه خواهد شد .

۱- صندوق اخذ رأی فاقد لاک و مهر انتخابات باشد .

۲- آرا زائد بر تعداد تعرفه باشد .

۳- آرای کسانی که به سن قانونی نرسیده باشند .

۴- آرای که با شناسنامه افراد فوت شده یا غیرایرانی داده شده باشد .

- ۵- آرایه‌ای که با تقلب و تزویر (در تعرفه ها ، آرا ، صورت جلسه و شمارش) به دست آمده باشد .
- ۶- آرایه‌ای که با شناسنامه غیر یا جعلی اخذ شده باشد .
- ۷- آرای تکراری .
- ۸- آرایه‌ای که با شناسنامه کسانی که حضور ندارند اخذ شده باشد .
- ۹- آرایه‌ای که فاقد مهر انتخاباتی باشد .
- ۱۰- آرایه‌ای که روی ورقه ای غیر از برگ رأی نوشته شده باشد .
- ۱۱- کل آرای مندرج در صورت جلسه ای که صندوق اخذ رأی آن فاقد اوراق رأی یا برگهای تعرفه باشد .

توضیح ج :

در مواردی که در برگ رأی ، بعضی از اسامی خوانا و بعضی ناخوانا باشد و یا علاوه بر اسامی نامزدهای انتخاباتی اسامی دیگری نوشته شده باشد و یا اسامی نوشته بیش از تعداد نماینده مورد نیاز باشد و یا نام نامزد انتخاباتی در برگ رأی بیش از یکبار نوشته شده باشد ، برگ رأی باطل نبوده و در هر مورد به شرح زیر اقدام می گردد .

۱- در حوزه هایی که تعداد خبرگان مورد نیاز بیش از یک نفر باشد ، فقط اسامی ناخوانا باطل خواهد شد .

۲- در صورتی که در برگ رأی علاوه بر اسامی نامزدهای انتخاباتی مربوط به حوزه انتخابیه ، اسامی دیگری نوشته شده باشد ، فقط اسامی اضافی خوانده نمی شود .

۳- در صورتی که نام یک نامزد انتخاباتی بیش از یک بار در یک برگ رأی نوشته شده باشد فقط یک رأی برای او محسوب می شود .

۴- در صورتی که اسامی نامزدهای انتخاباتی نوشته شده در برگ رأی بیش از تعداد لازم باشد ، اسامی اضافی از آخر خوانده نمی شود .

۴- پس از خاتمه قرائت و شمارش آرا صورت جلسه اخذ رأی شعبه با تکمیل فرم صورت جلسه در پنج نسخه تنظیم و سپس تعداد رأی هر یک از دارندگان رأی در پشت برگ صورت جلسه در فرم مخصوص

(فرم نتایج آرای انتخابات خبرگان) قید می گردد و پس از تنظیم و امضای صورت جلسه شعبه ثبت نام و اخذ رأی بوسیله نماینده فرماندار و اعضای شعبه و محافظان و ناظر شورای نگهبان کلیه اوراق و مدارک انتخاباتی و یک نسخه صورت جلسه ثبت نام و اخذ رأی را داخل صندوق رأی قرار داده و پس از لاک و مهر نمودن صندوقها با دو نسخه صورت جلسه اخذ رأی تحویل محافظان صندوق می دهند یک نسخه صورت جلسه نیز به ناظر شورای نگهبان یا در غیاب او به نماینده فرماندار جهت تسلیم به ناظر یا ناظرین شورای نگهبان در مرکز شهرستان تحویل می گردد . ضمناً یک نسخه از صورت جلسه نیز تا پایان انتخابات نزد رئیس شعبه باقی مانده و سپس تحویل فرماندار می شود ، و رئیس شعبه اخذ رأی به اتفاق نماینده فرماندار و در صورت تمایل به همراه اعضای شعبه اخذ رأی و به اتفاق محافظان صندوق به محل بخشداری و یا فرمانداری مربوط مراجعه و صندوقها و صورت جلسه و مدارک رسماً تحویل بخشدار یا فرماندار می شود . اگر در روز اخذ رأی اشکالات و ایراداتی پدید آمده باشد باید در قسمت انتهایی صورت جلسه ذکر گردد و به امضای اعضای شعبه و نماینده فرماندار و محافظان صندوق و ناظر شورای نگهبان (در صورت حضور) برسد .

ماده ۶۴- هیأت اجرایی بخش پس از دریافت صندوقهای اخذ رأی و صورت جلسات شعب ثبت نام و اخذ رأی حوزه بخش ، نتیجه انتخابات بخش را ضمن ارسال صندوقهای اخذ رأی و صورت جلسات مربوط به هیأت اجرایی شهرستان اعلام می دارد .

ماده ۶۵- هیأت اجرایی شهرستان بلافاصله پس از دریافت نتایج انتخابات بخشهای تابعه نتیجه کلی انتخابات شهرستان را صورت جلسه نموده و همراه نسخه ای از صورت جلسات هیأتهای اجرایی بخشهای تابعه به هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه (شهرستان مرکز استان) اعلام می دارد . ناظران شورای نگهبان ذیل صورت جلسه را امضا کرده و اگر نظری داشته باشند ذکر می کنند .

ماده ۶۶- هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه بلافاصله پس از دریافت نتایج انتخابات شهرستانهای تابعه نتیجه کلی انتخابات خبرگان استان را با اطلاع ناظرین استان آگهی کرده و به وزارت کشور نیز اعلام می دارد .

ماده ۶۷- هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه ظرف دو روز از تاریخ انتشار آگهی نتیجه انتخابات ، شکایات مربوط به انتخابات را دریافت و ظرف ۴۸ ساعت با حضور ناظرین شورای نگهبان به آنها رسیدگی و نتیجه رسیدگی به شکایات را صورت جلسه نموده و سه نسخه آن را به وزارت کشور اعلام می دارد .

فصل هفتم - شکایات و مقررات جزایی و مواد متفرقه

ماده ۶۸- وزارت کشور بلافاصله پس از دریافت سه نسخه از صورت جلسه رسیدگی به شکایات نتایج انتخابات هر استان دو نسخه از صورت جلسه مذکور را به هیأت نظارت مرکزی شورای نگهبان تسلیم می کند و هیأت پس از بررسی و اظهار نظر یک نسخه آنرا در اختیار شورای نگهبان قرار می دهد .

ماده ۶۹- کسانی که از نحوه برگزاری انتخابات شکایت داشته باشند ، میتوانند ظرف یک هفته از تاریخ اخذ رأی شکایت خود را به دبیرخانه شورای نگهبان تسلیم دارند .

ماده ۷۰- شورای نگهبان حداکثر ظرف یک هفته پس از دریافت صورت جلسه رسیدگی به شکایات نتیجه انتخابات خبرگان هر استان از هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات ، نظر قطعی خود را نسبت به انتخابات انجام شده آن استان به وسیله هیأت نظارت مرکزی به وزارت کشور اعلام خواهد داشت .

ماده ۷۱- وزارت کشور پس از دریافت نظریه شورای نگهبان ، مراتب را به فرمانداری مرکز حوزه انتخابیه جهت ابلاغ به هیأت اجرایی انتخابات بمنظور صدور اعتبارنامه منتخب یا منتخبین خبرگان استان اعلام می دارد .

ماده ۷۲- صدور اعتبارنامه منتخبین منوط به اعلام نظر شورای نگهبان است و اعتبارنامه منتخبین ملصق به عکس آنان در ۵ نسخه از طرف هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه تهیه و تنظیم و یک نسخه از آن را به منتخب تسلیم و سه نسخه از آن به وزارت کشور ارسال می گردد .

وزارت کشور دو نسخه از اعتبارنامه هر یک از منتخبین را به هیأت مرکزی نظارت ارسال می نماید که یک نسخه آن به شورای نگهبان تسلیم گردد .

ماده ۷۳- شکایاتی که در جریان انتخابات خبرگان به شورای نگهبان یا ناظران آن یا هیأت‌های اجرایی تسلیم می شود ، مانع از ادامه انتخابات نخواهد بود .

ماده ۷۴- هیچ یک از اعضای هیأت‌های اجرایی و اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی و ناظرین شورای نگهبان نباید با نامزدهای انتخابات خبرگان استان خویشاوندی نسبی و یا سببی تا درجه سوم داشته باشند .

ماده ۷۵- هرکس برگ انتخابات خبرگان را بخرد و یا بفروشد و یا در اوراق تعرفه انتخابات تقلب و یا در امر انتخابات به نحوی از انحاء اخلاص یا تقلب و تزویر و خیانت نماید یا به تهدید یا تطمیع متوسل شود یا با شناسنامه متعلق به دیگری یا با شناسنامه مجعول و با علم به جعلیت آن رأی بدهد ، یا بگیرد و یا بیش از یکبار رأی دهد بر طبق مقررات مسئول خواهد بود .

ماده ۷۶- وزارت کشور مأمور اجرای قانون انتخابات خبرگان بوده و مسئول حسن برگزاری انتخابات است و بدین منظور می تواند مأمورینی را جهت بازرسی و کنترل نحوه برگزاری انتخابات بطور ثابت و یا سیار به استانها ، شهرستانها ، بخشها و شعب ثبت نام و اخذ رأی اعزام دارد .

ماده ۷۷ - کلیه وزارتخانه ها ، سازمانها و نهادهای قانونی ، موسسات دولتی و وابسته به دولت و شهرداریها و موسسات عمومی مکلفند حسب درخواست وزارت کشور ، استانداران ، فرمانداران ، بخشداران ، و هیاتهای نظارت شورای نگهبان ، کارکنان و سایر امکانات خود را تا خاتمه انتخابات در اختیار آنان قرار دهند . مدت همکاری کارکنان مذکور جزء ایام خدمت اداری آنان محسوب می شود . حق مأموریت روزانه و اضافه کار کارکنان یادشده از محل اعتبارات سازمان متبوع آنان تأمین و با تأیید مجری یا ناظر ذیربط پرداخت گردد .

ماده ۷۸- وزارت کشور موظف است با کسب نظر شورای نگهبان در اولین فرصت مناسب ، انتخابات مجدد را در حوزه هایی که انتخابات آنها متوقف و یا باطل شده براساس قانون انتخابات خبرگان و آئین نامه اجرایی آن برگزار نماید .

ماده ۷۹- هرگاه یک یا چند نفر از خبرگان فوت یا استعفا نمایند و یا به هر علتی حوزه انتخابیه ای نماینده ای را از دست بدهد ، در صورتی که بیش از یک سال به پایان دوره قانونی مجلس خبرگان باقی باشد وزارت کشور با تأیید شورای نگهبان برای انتخاب جانشین آنان براساس قانون انتخابات خبرگان و

آئین نامه اجرایی آن اقدام می نماید مدت نمایندگی اینگونه منتخبین فقط تا پایان دوره قانونی مجلس خبرگان است .

ماده ۸۰- هرگاه یک یا چند نفر از نامزدهای دارای اکثریت نسبی آرا قبل از صدور اعتبارنامه استعفا و یا فوت نمایند در صورت تأیید شورای نگهبان هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه به جای آنان از نفرات بعدی به ترتیب تعداد رأی انتخاب و نسبت به صدور اعتبارنامه آنان اقدام خواهد کرد .

ماده ۸۱- عضویت هر فرد در بیش از یک هیأت اجرایی انتخابات خبرگان ممنوع است .

ماده ۸۲- دستورالعمل مالی و اجرایی انتخابات خبرگان را وزارت کشور تهیه و به اجرا می گذارد .

ماده ۸۳- این آئین نامه که مشتمل بر ۱۱۶ ماده و ۱۸ تبصره است در جلسه مورخ ۱۳۶۱/۷/۱۸ به تصویب شورای نگهبان رسید .

توضیح: با عنایت به اصلاحات بعمل آمده که در آخرین جلسه مورخ ۸۵/۳/۳ شورای نگهبان

به تصویب رسیده است آئین نامه اجرایی قانون انتخابات مجلس خبرگان دارای ۸۳ ماده و ۳۵ تبصره شده است .

ماده واحده تبصره ۱ ماده ۹ قانون انتخابات مجلس خبرگان رهبری

چنانچه پس از تأیید صلاحیت و سپری شدن مدت بررسی صلاحیتها ، ادله جدیدی برای عدم صلاحیت هر یک از داوطلبان نمایندگی مجلس خبرگان به دست آید ، پس از بررسی و اعلام عدم صلاحیت آنان توسط فقهای شورای نگهبان مراتب به وسیله هیأت مرکزی نظارت به ستاد انتخابات کشور اعلام خواهد شد .

جدول حوزه های انتخابیه مجلس خبرگان و تعداد نمایندگان
هر یک از آنها (۳۰ حوزه انتخابیه - ۸۶ نماینده)

ردیف	نام استان	تعداد نماینده		ردیف	نام استان	تعداد نماینده	
		به عدد	به حروف			به عدد	به حروف
۱	آذربایجان شرقی	۵	پنج	۱۶	فارس	۵	پنج
۲	آذربایجان غربی	۳	سه	۱۷	قزوین	۲	دو
۳	اردبیل	۲	دو	۱۸	قم	۱	یک
۴	اصفهان	۵	پنج	۱۹	کردستان	۲	دو
۵	ایلام	۱	یک	۲۰	کرمان	۳	سه
۶	بوشهر	۱	یک	۲۱	کرمانشاه	۲	دو
۷	تهران	۱۶	شانزده	۲۲	کهگیلویه و بویر احمد	۱	یک
۸	چهار محال بختیاری	۱	یک	۲۳	گلستان	۲	دو
۹	خراسان جنوبی	۱	یک	۲۴	گیلان	۴	چهار
۱۰	خراسان رضوی	۶	شش	۲۵	لرستان	۲	دو
۱۱	خراسان شمالی	۱	یک	۲۶	مازندران	۴	چهار
۱۲	خوزستان	۶	شش	۲۷	مرکزی	۲	دو
۱۳	زنجان	۱	یک	۲۸	هرمزگان	۱	یک
۱۴	سمنان	۱	یک	۲۹	همدان	۲	دو
۱۵	سیستان و بلوچستان	۲	دو	۳۰	یزد	۱	یک

قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۵۹

موضوع تبصره ۱ ماده ۹ قانون انتخابات مجلس خبرگان

در اجرای اصل ۹۹ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که نظارت بر انتخابات مجلس شورای اسلامی را بعهدہ شورای نگهبان گذارده است . مواد قانونی زیر بنا بر تصویب مجلس شورای اسلامی و تفویض حق قانونگذاری در این مورد به کمیسیون امور داخلی در تاریخ دوم مهرماه ۱۳۵۹ مطابق ۱۴ ذی القعدة ۱۴۰۰ به اتفاق آراء حاضر تصویب گردید و برای مدت شش ماه به مورد اجرا گذارده میشود .

ماده ۱- پیش از شروع انتخابات ، از سوی شورای نگهبان پنج نفر از افراد مسلمان و مطلع و مورد اعتماد (بعنوان هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات) با اکثریت آراء انتخاب و به وزارت کشور معرفی میشوند .

تبصره - از پنج نفر عضو هیأت مرکزی نظارت حداقل یک نفر باید عضو شورای نگهبان باشد .

ماده ۲- هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات می تواند برای انجام مسئولیت محوله محل کار خود را در وزارت کشور قرار دهد و هیأت های نظارت استان و حوزه های انتخابیه نیز میتوانند محل کار خود را در استانداریها ، فرمانداریها یا بخشداریها قرار دهند .

ماده ۳- هیأت مرکزی نظارت بر کلیه مراحل انتخابات و جریانهای انتخاباتی و اقدامات وزارت کشور که در امر انتخابات مؤثر است و هیأت های اجرایی و انجمنهای نظارت بر انتخابات و تشخیص صلاحیت نامزدهای نمایندگی و آنچه مربوط به صحت انتخابات میشود نظارت خواهد کرد .

ماده ۴- دستورالعمل اجرائی برگزاری انتخابات مجلس شورای اسلامی را وزارت کشور تهیه و با تصویب شورای نگهبان به اجرا میگذارد .

ماده ۵- در تمام مدتی که انتخابات برگزار میشود ، هیأت مرکزی نظارت در تمام کشور و هیأت پنج نفری استان تهران موضوع بند ۷ در تهران و هیأت‌های پنج نفری سایر استانها و هیأت‌های سه نفری حوزه های انتخابیه موضوع مواد ۷ و ۸ در استانها و حوزه های انتخابیه بر کیفیت آن نظارت کامل دارند و در هر مورد که سوء جریان یا تخلفی مشاهده کنند ، در تهران ستاد انتخابات کشور و در حوزه های انتخابیه فرمانداران و بخشداران موظفند بنا به نظر هیأت‌های مذکور طبق قانون انتخابات در رفع نواقص اقدام کنند .

هیأت‌های منتخب شورای نگهبان در صورتیکه مقام وزارت کشور نظرات آنان را ملحوظ ندارند مراتب را به شورای نگهبان گزارش خواهند کرد .

ماده ۶- کیفیت نظارت بر انتخابات بشرح زیر انجام میشود .

الف - از طریق گزارشهای وزارت کشور و بازرسیهای آن .

ب - از طریق اعزام بازرسان مستقل در صورت لزوم برای رسیدگی بشکایات مربوط به انجمن نظارت و هیأت اجرایی و مباشرین وزارت کشور - (رسیدگی به شکایات انتخابات با رعایت مواد ۴۳ و ۴۴ قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی از وظایف انجمن نظارت و هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه میباشد .)

ج - از طریق رسیدگی نهایی به شکایات و پرونده ها و مدارک انتخابات ، انجمن نظارت و هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه موظفند نظر خود را در مورد شکایات جهت کسب نظر قطعی و نهایی به هیأت های منتخب شورای نگهبان ارائه دهند .

۵- از طریق تعیین ناظر در تمام هیأت ها و انجمنهای مربوط به انتخابات .

تبصره ۵- هیأت‌های نظارت شورای نگهبان میتوانند از کارمندان دولت جهت نظارت بر انتخابات کمک

بگیرند .

ماده ۷- هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات باید در هر استان هیأتی مرکب از پنج نفر با شرایط مذکور در ماده یک جهت نظارت بر انتخابات منطقه تعیین کند . هیأت‌های اجرائی و ستاد انتخابات استان موظف هستند هیأت مذکور را در جریان کلیه امور انتخابات استان بگذارند و نظرات این هیأت در همه موارد مربوط به انتخابات قطعیت دارد بجز موارد زیر .

۱- ابطال کل انتخابات یک حوزه انتخابیه .

۲- توقف انتخابات .

۳- ابطال انتخابات شعبی که در سرنوشت انتخابات تأثیر تعیین کننده دارد .

ماده ۸- هیأت نظارت استان باید برای هر حوزه انتخابیه هیأتی مرکب از سه نفر با شرایط مذکور در ماده یک جهت نظارت بر انتخابات حوزه مربوطه تعیین کند .

تبصره - در استانهایی که انتخابات تنها در یک حوزه به تأخیر افتاده یا فقط در یک حوزه امکان پذیر است تعیین هیأت نظارت استان ضرورت ندارد .

ماده ۹- هیأت‌های نظارت سه نفری موظفند افرادی را که واجد شرایط مذکور در ماده یک می باشند ، جهت نظارت بر حوزه های فرعی انتخاب کنند .

ماده ۱۰- هیأت مرکزی نظارت ابتدائاً بدون اینکه شکایتی از سوء جریان انتخابات برسد باید با بررسی و دقت در گزارشهایی که وزارت کشور یا هیأت‌های منتخب شورا از تفصیل جریان انتخابات میدهند اعمال نظارت کند .

ماده ۱۱- هیأت مرکزی نظارت حق ابطال انتخابات یا متوقف ساختن آنها ندارد ، فقط باید مدارک حاکی از عدم صحت یا لزوم متوقف ساختن آنها به شورای نگهبان بفرستد تا شورا در مورد ابطال یا توقف کردن آن نظر بدهد .

ماده ۱۲ - پس از صدور دستور شروع انتخابات از طرف وزارت کشور چنانچه شورای نگهبان در کیفیت انجام مقدمات انتخابات از قبیل تعیین هیأت اجرائی و انجمن نظارت و تشخیص صلاحیت کاندیداها و نحوه تبلیغات و مانند آن تخلفاتی را مشاهده کند که توقف انتخابات ضروری بنظر برسد ، مراتب را جهت اجرای ماده ۴۹ قانون انتخابات به وزارت کشور اعلام میدارد .

ماده ۱۳ - وزارت کشور موظف است با تأیید شورای نگهبان در اولین فرصت انتخابات مجدد را در حوزه هائی که انتخاباتشان متوقف یا باطل شده ، براساس مقررات این قانون برگزار نماید .

ماده ۱۴ - نظر شورای نگهبان در مورد ابطال یا توقف انتخابات قطعی و لازم الاجراست و ادامه انتخابات در حوزه هائی که از طرف شورای نگهبان متوقف گردیده بدون اعلام نظر ثانوی شورای نگهبان وجه قانونی ندارد و جز شورای نگهبان هیچ مقام و مرجع دیگری حق ابطال یا متوقف کردن انتخابات را ندارد .

ماده ۱۵ - در مواردی که هیأت سه نفری نظارت حوزه انتخابیه نتایج انتخابات یک یا چند صندوق شعب اخذرای را منطبق با قانون تشخیص ندهند موضوع را با ذکر دلیل از طریق فرماندار یا بخشدار مرکز حوزه انتخابیه در انجمن نظارت مرکزی و هیأت اجرائی محل مطرح خواهد کرد و در صورتیکه انجمن و هیأت اجرائی مذکور نظر هیأت سه نفری را نپذیرفتند مراتب به هیأت پنج نفری استان احاله خواهد گردید و در مواردی که هیأت نظارت استان وجود ندارد به هیأت مرکزی احاله خواهد شد ، و نظر این هیأت قطعی و لازم الاجراست .

ماده ۱۶ - در کلیه مواردی که هر یک از انجمنها و هیأتها موظفند صورتجلسه یا نتیجه اقدامات خود را به وزارت کشور یا فرماندار یا بخشدار بدهند باید یک نسخه هم به هیأت نظارت سه نفری بدهند و همچنین در کلیه مواردی که امضای ناظر وزارت کشور در قانون پیش بینی شده امضاء ناظر هیأت نظارت

لازم است و در مواردیکه امضای انجمن نظارت یا هیأت‌های اجرائی در قانون انتخابات پیش بینی شده است امضاء هیأت نظارت شورای نگهبان نیز لازم است .

ماده ۱۷- اختیارات و وظایف بازرسان هیأت نظارت پنج نفری طبق اختیارات و حدودی است که در قانون انتخابات برای بازرسان وزارت کشور تعیین شده است .

ماده ۱۸- اعتبار لازم جهت نظارت شورای نگهبان بر انتخابات حوزه های معوقه این دوره از محل هزینه های انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوبه شورای انقلاب پرداخت خواهد شد .

ماده ۱۹- وزارت کشور موظف است یکماه قبل از صدور دستور انتخابات در هر یک از حوزه های انتخابیه مراتب را به اطلاع و تأیید شورای نگهبان برساند .

ماده ۲۰- چون طبق قانون اساسی نظارت بر انتخابات با شورای نگهبان است ، هر قانون و آیین نامه و هرگونه تصمیم و نظارت که معارض یا مخالف با نظارت و تصمیم شورای نگهبان باشد اعتبار قانونی ندارد .

قانون فوق مشتمل بر ۲۰ ماده و ۳ تبصره باستناد اصل هشتماد و پنجم قانون اساسی در جلسه سوم مهرماه یکهزار و سیصد و پنجاه و نه به تصویب کمیسیون داخلی مجلس شورای اسلامی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای اسلامی

سید محمود موسوی خوئینی ها

آئین نامه نظارت بر انتخابات مجلس خبرگان رهبری

ماده ۱- بر اساس اصل ۹۹ قانون اساسی ، نظارت بر انتخابات مجلس خبرگان رهبری به عهده شورای نگهبان میباشد این نظارت استصوابی و عام و در تمام مراحل و در کلیه امور مربوط به انتخابات جاری است.

ماده ۲- پیش از شروع انتخابات از سوی شورای نگهبان پنج نفر از افراد مسلمان و مطلع و مورد اعتماد به عنوان هیات مرکزی نظارت بر انتخابات با اکثریت آراء انتخاب و به وزارت کشور معرفی می شوند .

تبصره - از پنج نفر عضو هیات مرکزی نظارت حداقل یک نفر باید عضو شورای نگهبان باشد .

ماده ۳- هیات مرکزی نظارت بر انتخابات در اولین جلسه خود از بین اعضا نسبت به انتخاب رئیس ،نایب رئیس دبیر و سخنگو اقدام می نماید و محل کار خود را تعیین و به وزارت کشور اعلام می دارد .

ماده ۴- هیات مرکزی نظارت بر انتخابات می تواند برای انجام مسئولیت محوله محل کار خود را در وزارت کشور قرار دهد و هیاتهای منصوب از جانب آن نیز می توانند محل کار خود را دراستانداریهها ، فرمانداریها و بخشداریها قرار دهند .

ماده ۵- هیات مرکزی نظارت بر کلیه مراحل انتخابات و جریانهای انتخاباتی و اقدامات وزارت کشور در امر انتخابات و هیاتهای اجرایی و حسن و صحت جریان انتخابات نظارت خواهد داشت .

ماده ۶- نظارت هیات مرکزی بر انتخابات مجلس خبرگان از طریق مقتضی از جمله مواد زیرانجام می گیرد:

الف - گزارشهای بازرسان ،ناظرین ودفاتر نظارتی شورای نگهبان .

ب - تعیین ناظر در تمام هیاتهای مربوط به انتخابات .

ج - اعزام بازرسان مستقل در صورت لزوم برای رسیدگی به شکایات مربوط به هیاتها و عوامل اجرایی .

د - رسیدگی به شکایات و پرونده ها و مدارک انتخابات .

ه - بررسی گزارشات واصله از وزارت کشور .

تبصره ۱ - هیات مرکزی نظارت بر انتخابات می تواند ناظرین و بازرسین خود را و هیاتهای منصوب از جانب آن می توانند ناظرین خود را از بین کارمندان دولت انتخاب نمایند .

تبصره ۲ - وزارتخانه ها و سازمانهای دولتی و وابسته به دولت مکلفند با مأموریت کارمندانی که در جریان انتخابات به همکاری آنان بر حسب درخواست هیاتهای نظارت نیاز است موافقت نمایند و مدت مأموریت آنان جزء خدمت اداری محسوب می گردد .

ماده ۷ - شکایاتی که در جریان برگزاری انتخابات از هیاتهای اجرایی و ناظرین شورای نگهبان و

سایر عوامل اجرایی به هیات مرکزی نظارت واصل می شود ، در جلسه هیات مذکور مطرح و حسب اهمیت موضوع به یکی از طرق زیر مورد رسیدگی قرار می گیرد :

الف - ارسال شکایات به هیات نظارت استان جهت رسیدگی و اعلام نتیجه .

ب - اعزام بازرس از مرکز .

تبصره ۱ - هیات مرکزی نظارت رونوشت احکام بازرسان اعزامی را به استانداری یا فرمانداری و وزارت کشور ارسال می دارد .

ماده ۸ - هیات مرکزی نظارت باید در هر استان هیاتی مرکب از پنج نفر با شرایط مذکور در ماده (۲) جهت نظارت بر انتخابات آن استان تعیین کند .

تبصره ۱ - هیات مرکزی نظارت یک نسخه از احکام صادره هیاتهای مذکور را به وزارت کشور

ارسال می دارد .

تبصره ۲ - وزارت کشور بلافاصله پس از دریافت احکام هیاتهای نظارت ، مراتب را به فرماندار شهرستان

مرکز استان ابلاغ می نماید .

تبصره ۳ - هیاتهای اجرایی شهرستانهای مراکز استان موظفند هیات نظارت استان را در جریان کلیه

امور انتخابات آن استان بگذارند و نظرات هیات مذکور در همه موارد مربوط به انتخابات جز موارد زیر

قطعیت دارد :

۱ - ابطال یا توقف کل انتخابات یک حوزه انتخابیه .

۲ - ابطال یا توقف انتخابات شعبی که در سرنوشت انتخابات تأثیر تعیین کننده دارد .

ماده ۹ - چنانچه هیاتهای نظارت استان به مواردی برخورد نمایند که در توقف و یا ابطال کلی و یا

تغییر نتیجه انتخابات موثر باشند ، نظر خود را با ذکر دلایل صورت جلسه نموده و همراه با مستندات ، به

هیات مرکزی نظارت جهت بررسی و اظهار نظر و گزارش به شورای نگهبان ارسال می دارند .

ماده ۱۰ - هیات نظارت استان با موافقت هیات مرکزی نظارت باید برای هر شهرستان هیاتی مرکب از

سه نفر با شرایط مذکور در ماده (۲) بمنظور نظارت بر انتخابات شهرستانها انتخاب و جهت صدور حکم به

هیات مرکزی نظارت معرفی نماید .

ماده ۱۱ - هیات مرکزی نظارت می تواند در صورت مشاهده تخلف یا قصور ناظرین حوزه انتخابیه

نسبت به برکناری و تعیین و معرفی جانشین آنان اقدام نماید .

ماده ۱۲ - هیاتهای نظارت شهرستانها موظفند افرادی را که واجد شرایط مذکور در ماده (۲) می باشند ،

بمنظور نظارت بر انتخابات بخشها انتخاب و جهت صدور حکم به هیات نظارت استان معرفی نمایند .

ماده ۱۳ - شورای نگهبان در هر مورد که صلاح بداند، می تواند رسماً تمام یا برخی از ناظرین را انتخاب نماید.

ماده ۱۴ - فرمانداران و بخشداران موظفند، پس از دریافت اسامی هیاتهای نظارت از آنها برای حضور در کلیه جلسات بمنظور نظارت بر انتخابات دعوت بعمل آورند.

ماده ۱۵ - در تمام مدتی که انتخابات برگزار می شود، هیات مرکزی نظارت در تمام کشور و هیاتهای پنج نفره استانها و هیاتهای سه نفره حوزه های فرعی بر کیفیت انتخابات نظارت کامل دارند و در هر مورد که سوء جریان یا تخلفی مشاهده کنند حسب مورد به فرمانداران و بخشداران اعلام و هیاتهای اجرایی موظفند بنا به نظر هیاتهای مذکور طبق قانون انتخابات نسبت به رفع نواقص اقدام نمایند. هیاتهای نظارت در صورتی که مقامات وزارت کشور نظرات آنان را ملحوظ ندارند مراتب را به شورای نگهبان گزارش خواهند کرد.

ماده ۱۶ - هیاتهای نظارت استان به کلیه گزارشهایی که از طرف هیات نظارت شهرستانها، بخشها و استانداریها در زمینه انتخابات می رسد دقیقاً رسیدگی نموده و نسبت به مسائل مطروحه اظهار نظر کرده، مراتب را صورت جلسه می نمایند و حسب اهمیت موضوع به یکی از طرق زیر اقدام می کنند:

الف - اعلام نظر به استانداری جهت رفع نواقص.

ب - ارسال گزارش جامع به هیات مرکزی نظارت.

ماده ۱۷ - هیات مرکزی نظارت حتی بدون این که شکایتی از سوء جریان انتخابات برسد باید با بررسی ودقت در گزارشهایی که وزارت کشور یا هیاتهای نظارت از تفصیل جریان انتخابات می دهند، اعلام نظر نماید.

ماده ۱۸ - هیات مرکزی نظارت حق ابطال یا توقف انتخابات را ندارد فقط باید مدارکی حاکی از عدم صحت یا لزوم متوقف ساختن آن را برای شورای نگهبان بفرستد تا شورا در مورد ابطال یا توقف آن نظر بدهد .

ماده ۱۹ - نظر شورای نگهبان در مورد ابطال یا توقف انتخابات قطعی و لازم الاجرا است .

تبصره ۵ - ادامه انتخابات در حوزه هایی که از طرف شورای نگهبان متوقف گردیده بدون اعلام نظر ثانوی شورای نگهبان وجهه قانونی ندارد و جز شورای نگهبان هیچ مقام و مرجع دیگری حق ابطال یا توقف انتخابات را ندارد .

ماده ۲۰ - شورای نگهبان می تواند انتخابات را مستقلاً در هر یک از مراحل درکل ویا در بعضی مناطق حوزه انتخابیه با ذکر دلیل باطل اعلام کند .

ماده ۲۱ - در موارد یک هیات سه نفره نظارت بر انتخابات نتایج انتخابات یک یا چند صندوق شعب اخذ رأی را منطبق با قانون تشخیص ندهد موضوع را با ذکر دلیل از طریق فرماندار یا بخشدار مرکز حوزه انتخابیه در هیات اجرایی محل مطرح خواهد کرد در صورتی که هیات اجرایی مذکور نظر هیات سه نفره را نپذیرفت مراتب به هیات پنج نفره استان احاله خواهد گردید و نظر این هیات قطعی و لازم الاجرا است و در مواردی که هیات نظارت استان وجود ندارد به هیات مرکزی احاله خواهد شد و نظر این هیات قطعی و لازم الاجرا است .

ماده ۲۲ - ناظر یا ناظرین شورای نگهبان در کلیه سطوح انتخابات (شعب ثبت نام و اخذ رأی ، بخش ، شهرستان و استان) وظیفه مراقبت بر اجرای دقیق موازین قانونی را بر عهده دارند و چنانچه مواردی از تخلف و یا تعلل را مشاهده نمایند موظفند با تذکر به مسئولین اجرایی مربوطه جهت رفع موارد مذکور پیگیری و نسبت به گزارش آن با رعایت سلسله مراتب اقدام نمایند .

ماده ۲۳ - در کلیه مواردی که هر یک از هیاتهای اجرایی موظفند یک نسخه از صورت جلسه یا نتیجه اقدامات خود را به وزارت کشور یا فرماندار یا بخشدار ارسال نمایند باید یک نسخه هم به هیات نظارت مربوطه ارایه دهند و در مواردی که امضای هیاتهای اجرایی پیش بینی شده است ، امضاء هیاتهای نظارت شورای نگهبان نیز لازم است .

ماده ۲۴ - در مورد تعیین تعداد ناظرین شعب ثبت نام و اخذ رأی ، هیاتهای نظارت منتخب شورای نگهبان ، با اکثریت آراء تصمیم می گیرند .

ماده ۲۵ - نحوه انجام وظیفه ناظرین شعب ثبت نام و اخذ رأی به شرح دستور العمل ابلاغی هیات مرکزی نظارت خواهد بود .

ماده ۲۶ - وزارت کشور موظف است حداقل یک ماه قبل از صدور دستور انتخابات در هر یک از حوزه های انتخابیه مراتب را به اطلاع و تأیید شورای نگهبان برساند .

این آئین نامه مشتمل بر بیست و شش ماده و هشت تبصره در جلسات مورخ ۲۳ و ۳۱ فروردین ۸۵ به تصویب شورای نگهبان رسیده است .